

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Аймаг дундын отрын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: СНАГ-2024/95/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Улаанбаатар хот 2024он	Санхүү-нийцлийн аудитын газрын захирал, тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг Утас:261663 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ч.Болд Утас: 260512 Цахим хаяг: boldch@audit.gov.mn Аудитор: П.Ариунзаяа Утас: 261883 Цахим хаяг: ariunzayap@audit.gov.mn Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн:Аккаунт траст аудит ХХК-ийн захирал П.Наранцэцэг Утас: 99130778 Цахим хаяг: acctrust.audit@gmail.com
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1 .ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

2024.02.29 № 07/447
танай _____-ны № _____-т

ГАЙМАГ ДУНДЫН ОТРЫН БЭЛЧЭЭР
АШИГЛАЛТЫН ЗАХИРГААНЫ ДАРГА
Г.МӨНХБАЯР ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.4, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Аймаг дундын отрын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Аймаг дундын отрын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн зөрчлүүд нь бидний тогтоосон 15,281.3 мянган төгрөгийн материаллаг байдлын түвшнээс өндөр бөгөөд Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2, Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1, 6.4.8, Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1, 4.1.3, 6 дугаар зүйлийн 6.4.5-д заасантай тус тус нийцээгүй, санхүүгийн тайлагналын оршин байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

МЭЭГ-тай хамтран Улсын тусгай хэрэгцээний аймаг дундын 9 отрын бүс нутгийн 427 цэгт 11,335 мал амьтны сэг зэмийг цуглуулж устгах, малын хашаа хороо, өтөг бууц бэлчээр, усны эх булаг, худаг уст цэгийн орчны цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, 150 га газарт ногоон тэжээл тариалж, 4078 боодол ногоон тэжээл хураан авч өвс тэжээлийн нөөц бүрдүүлсэн, өмч хөрөнгө үрэгдүүлсэн, хадлан тэжээл бэлтгэх гэрээний үүргийн гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудлуудыг шүүхэд нэхэмжлэн 37,546.8 мянган төгрөгийн төлбөрийг төвлөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

УИХ-ын Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны 2023 оны "Аймаг дундын оторын бүс нутаг, бэлчээр ашиглалтын талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" 13 дугаар тогтоолын дагуу ХХААХҮС-ын 2023 оны А/425 дугаар тушаалаар ажлын хэсэг байгуулсан байна. Дээрх ажлын хэсэг оторын бүс нутгийн цөлжилт, бэлчээрийн даацын талаар мэргэжлийн байгууллагын судалгаа хийх, соёлын өв, түүх, дурсгалт газрыг улсын тусгай хамгаалалтад авах, бэлчээрийн төлбөрийн эрх зүйн зохицуулалт хийх, бүсийн захиргааг Улаанбаатар хотод шилжүүлэх, мэргэжилтнүүдэд байцаагчийн эрх олгох, оторын бүс нутгийн талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх, мал эмнэлгийн хяналтын цэг байгуулах, бэлчээр ашиглалтын бүртгэл, хяналтын нэгдсэн систем нэвтрүүлэх, цахимжуулах арга хэмжээг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 11 зорилтын хүрээнд 27 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусгаж, бүрэн хэрэгжүүлсэн гэж дээд шатны төсөв захирагчаас дүгнэсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>99,289,643.71</u>	<u>71,533,099.00</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	2,700.00	-
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	2,700.00	-
3121	Төгрөг	2,700.00	-
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	2,700.00	-
33	АВЛАГА	9,398,802.71	1,800,000.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	2,136,302.71	-
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	3,377,184.00	1,800,000.00
335	Бусад авлага	3,885,316.00	-
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,885,316.00	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	89,888,141.00	69,733,099.00
354	Хангамжийн материал	89,888,141.00	69,733,099.00
35410	Бичиг хэргийн материал	8,208,680.00	7,902,180.00
35420	Аж ахуйн материал	2,098,969.00	1,989,069.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	5,215,000.00	6,359,000.00
35450	Барилгын засварын материал	-	2,628,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	74,365,492.00	50,854,850.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>3,779,098,559.08</u>	<u>3,384,559,881.63</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,779,098,559.08	3,384,559,881.63
392	Биет хөрөнгө	2,731,098,207.36	2,341,529,529.83
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,979,234,406.70	1,979,234,406.70
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(968,518,687.12)	(1,037,837,530.50)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	309,861,920.77	314,361,920.77
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(289,211,920.45)	(281,120,253.89)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	2,142,043,550.00	2,142,043,550.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(652,157,982.13)	(950,595,589.21)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	28,813,329.84	28,813,329.84
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(20,215,560.10)	(21,872,321.07)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,248,528,828.00	1,248,528,828.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,047,279,678.15)	(1,080,026,810.81)
393	Биет бус хөрөнгө	1,048,000,351.72	1,043,030,351.80
39301	Програм хангамж	48,040,170.00	48,040,170.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(6,730,169.88)	(11,700,169.80)

Аймаг дундын оторын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

39303	Бусад биет бус хөрөнгө	1,006,690,351.60	1,006,690,351.60
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>3,878,388,202.79</u>	<u>3,456,092,980.63</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>2,963,620.00</u>	<u>43,075,729.91</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	2,963,620.00	43,075,729.91
413	Өглөг	2,963,620.00	43,075,729.91
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	1,275,729.91
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	144,320.00	-
4136	Бусад өглөг	2,819,300.00	41,800,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	2,819,300.00	41,800,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>3,875,424,582.79</u>	<u>3,413,017,250.72</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,875,424,582.79	3,413,017,250.72
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,532,738,464.28	2,532,738,464.28
51101	Өмч: - төрийн	2,532,738,464.28	2,532,738,464.28
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,233,372,421.04	770,965,088.97
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,743,997,058.92	1,233,372,421.04
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(510,624,637.88)	(462,407,332.07)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	109,313,697.47	109,313,697.47
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>3,878,388,202.79</u>	<u>3,456,092,980.63</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	576,011,632.86	758,983,116.52
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	81,249,232.86	72,577,916.52
120	Нийтлэг татварын бус орлого	81,249,232.86	72,577,916.52
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	81,246,532.86	72,577,916.52
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	81,246,532.86	72,577,916.52
120009	Бусад орлого	2,700.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	494,762,400.00	686,405,200.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	494,762,400.00	653,005,200.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	494,762,400.00	653,005,200.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	33,400,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	22,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	11,400,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,018,754,879.42	1,221,390,448.59
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,018,754,879.42	1,221,390,448.59
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	958,294,406.21	1,202,531,683.95
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	289,134,426.57	372,362,059.01
210101	Үндсэн цалин	213,836,130.57	252,857,048.09
210102	Нэмэгдэл	34,599,107.00	57,111,423.10
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	26,321,688.00	24,843,850.49
210104	Урамшуулал	14,377,501.00	37,549,737.33
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	36,204,272.70	45,872,154.97
210201	Тэтгэврийн даатгал	24,700,252.73	31,284,739.78
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,905,910.60	3,647,153.10
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,324,728.35	2,917,362.47
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	570,307.48	729,191.63
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,703,073.54	7,293,707.99
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	7,893,800.00
210304	Байрны түрээс	-	7,893,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	27,941,964.81	114,747,377.00
210401	Бичиг хэрэг	3,227,100.00	2,768,740.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,397,090.00	40,289,220.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,965,124.81	2,672,395.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,396,850.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	955,800.00	68,100.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	-	68,948,922.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	23,946,698.00	78,335,438.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,550,900.00	-
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	642,000.00	301,600.00
210604	Урсгал засвар	21,753,798.00	78,033,838.00
2107	Томилолт, зочны зардал	13,198,300.00	7,778,000.00

**Аймаг дундын оторын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан**

210702	Дотоод албан томилолт	13,198,300.00	7,778,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	52,392,652.44	92,846,561.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	48,505,768.44	84,569,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	339,120.00	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	414,800.00	2,103,400.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	53,000.00	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,690,000.00	4,740,000.00
210807	Газрын төлбөр	389,964.00	1,379,161.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	515,476,091.69	482,696,293.97
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,853,448.00	58,365,950.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	502,622,643.69	424,330,343.97
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	60,460,473.21	18,858,764.64
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	29,665,714.00	4,400,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	28,665,714.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	4,400,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	30,794,759.21	14,458,764.64
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	30,794,759.21	13,318,910.64
213305	Нэмэл санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	1,139,854.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(442,743,246.56)	(462,407,332.07)
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	67,881,391.32	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	36,093,749.89	-
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	31,787,641.43	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(67,881,391.32)	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(510,624,637.88)	(462,407,332.07)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан
2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>498,142,284.00</u>	<u>693,667,700.00</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,700.00	-
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,700.00	-
120009	Бусад орлого	2,700.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	<u>498,139,584.00</u>	<u>693,667,700.00</u>
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	494,762,400.00	653,005,200.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	494,762,400.00	653,005,200.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,377,184.00	40,662,500.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	22,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,377,184.00	18,662,500.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>498,139,584.00</u>	<u>693,670,400.00</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	<u>498,139,584.00</u>	<u>693,670,400.00</u>
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	<u>434,301,926.79</u>	<u>673,011,635.36</u>
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	291,270,729.28	370,225,756.30
210101	Үндсэн цалин	215,972,433.28	250,720,745.38
210102	Нэмэгдэл	34,599,107.00	57,111,423.10
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	26,321,688.00	24,843,850.49
210104	Урамшуулал	14,377,501.00	37,549,737.33
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	<u>36,204,272.70</u>	<u>45,586,425.06</u>
210201	Тэтгэврийн даатгал	24,700,252.73	30,999,009.87
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,905,910.60	3,647,153.10
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,324,728.35	2,917,362.47
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	570,307.48	729,191.63
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,703,073.54	7,293,707.99
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	<u>7,893,800.00</u>
210304	Байрны түрээс	-	7,893,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	<u>21,831,942.81</u>	<u>33,565,695.00</u>
210401	Бичиг хэрэг	3,025,000.00	2,905,220.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,430,738.00	27,575,660.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,820,804.81	2,816,715.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	555,400.00	268,100.00
2105	Нормативт зардал	-	<u>3,860,000.00</u>
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	-	3,860,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	<u>26,101,368.00</u>	<u>99,716,838.00</u>
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,550,900.00	3,558,400.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	1,842,000.00	1,401,600.00
210604	Урсгал засвар	22,708,468.00	94,756,838.00
2107	Томилолт, зочны зардал	<u>13,198,300.00</u>	<u>7,778,000.00</u>
210702	Дотоод албан томилолт	13,198,300.00	7,778,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	<u>40,003,614.00</u>	<u>100,480,121.00</u>

**Аймаг дундын оторын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан**

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	36,116,730.00	92,202,560.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	339,120.00	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	414,800.00	2,103,400.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	53,000.00	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,690,000.00	4,740,000.00
210807	Газрын төлбөр	389,964.00	1,379,161.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,691,700.00	3,905,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,691,700.00	3,905,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	63,837,657.21	20,658,764.64
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	29,665,714.00	4,400,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	28,665,714.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	4,400,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	34,171,943.21	16,258,764.64
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	30,794,759.21	13,318,910.64
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,377,184.00	2,939,854.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>2,700.00</u>	<u>(2,700.00)</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	2,700.00	(2,700.00)
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	2,700.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	2,700.00	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

од	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	1,736,734,558.92	4,378,786,720.67
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	7,262,500.00	7,262,500.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	1,743,997,058.92	4,386,049,220.67
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(510,624,637.88)	(510,624,637.88)
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	1,233,372,421.04	3,875,424,582.79
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	1,233,372,421.04	3,875,424,582.79
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(462,407,332.07)	(462,407,332.07)
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	770,965,088.97	3,413,017,250.72

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	741,005,200.00	639,688,989.36	101,316,210.64	86.3
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	741,005,200.00	639,688,989.36	101,316,210.64	86.3
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	736,596,400.00	635,288,989.36	101,307,410.64	86.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	379,128,200.00	369,372,356.30	9,755,843.70	97.4
210101	Үндсэн цалин	254,656,300.00	250,720,745.38	3,935,554.62	98.5
210102	Нэмэгдэл	92,443,400.00	57,111,423.10	35,331,976.90	61.8
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,343,600.00	23,990,450.49	(4,646,850.49)	124.0
210104	Урамшуулал	12,684,900.00	37,549,737.33	(24,864,837.33)	296.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	47,391,000.00	45,586,425.06	1,804,574.94	96.2
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,225,900.00	30,999,009.87	1,226,890.13	96.2
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,791,300.00	3,647,153.10	144,146.90	96.2
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,033,000.00	2,917,362.47	115,637.53	96.2
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	758,200.00	729,191.63	29,008.37	96.2
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,582,600.00	7,293,707.99	288,892.01	96.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,093,800.00	7,893,800.00	200,000.00	97.5
210304	Байрны түрээс	8,093,800.00	7,893,800.00	200,000.00	97.5
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	20,021,100.00	19,951,835.00	69,265.00	99.7
210401	Бичиг хэрэг	2,913,400.00	2,905,220.00	8,180.00	99.7
210402	Тээвэр, шатахуун	13,988,800.00	13,961,800.00	27,000.00	99.8
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,846,700.00	2,816,715.00	29,985.00	98.9
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	272,200.00	268,100.00	4,100.00	98.5
2105	Нормативт зардал	3,860,400.00	3,860,000.00	400.00	100.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,860,400.00	3,860,000.00	400.00	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	85,475,500.00	85,471,452.00	4,048.00	100.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,559,100.00	3,558,400.00	700.00	100.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	1,404,900.00	1,401,600.00	3,300.00	99.8
210604	Урсгал засвар	80,511,500.00	80,511,452.00	48.00	100.0
2107	Томилот, зочны зардал	7,882,700.00	7,778,000.00	104,700.00	98.7
210702	Дотоод албан томилот	7,882,700.00	7,778,000.00	104,700.00	98.7

**Аймаг дундын оторын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан**

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	180,838,400.00	91,470,121.00	89,368,279.00	50.6
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	171,422,900.00	83,192,560.00	88,230,340.00	48.5
210803	Даатгалын үйлчилгээ	354,800.00	-	354,800.00	0.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	2,631,200.00	2,103,400.00	527,800.00	79.9
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	226,700.00	55,000.00	171,700.00	24.3
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,823,400.00	4,740,000.00	83,400.00	98.3
210807	Газрын төлбөр	1,379,400.00	1,379,161.00	239.00	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,905,300.00	3,905,000.00	300.00	100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,905,300.00	3,905,000.00	300.00	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,408,800.00	4,400,000.00	8,800.00	99.8
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,408,800.00	4,400,000.00	8,800.00	99.8
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,408,800.00	4,400,000.00	8,800.00	99.8
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	741,005,200.00	653,005,200.00	88,000,000.00	88.1
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	741,005,200.00	653,005,200.00	88,000,000.00	88.1
310001	Улсын төсвөөс	741,005,200.00	653,005,200.00	88,000,000.00	88.1
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	2,700.00	(2,700.00)	
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	49	43	6	87.8
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	24	21	3	87.5
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	23	20	3	87.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	24	21	3	87.5
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	24	21	3	87.5

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	40,662,500.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	37,722,646.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	37,722,646.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	853,400.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	853,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	13,613,860.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,613,860.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,245,386.00
210604	Урсгал засвар	14,245,386.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	9,010,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	9,010,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	2,939,854.00
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,939,854.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	40,662,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	40,662,500.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	22,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	18,662,500.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол, тайлагналтай холбоотой нийт 990.0 мянган төгрөгийн 1 алдаа¹ илэрснийг аудитын явцад залрууллаа.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Малын сэг зэм устгах, ариутгал халдваргүйтгэлийн ажил гүйцэтгэсэн иргэдийн хоол, ажлын хөлснөөс Хувь хүний орлогын албан татварын 10 хувь буюу 990.0 мянган төгрөгийг суутган олгосон боловч гарт олгосон дүнгээр зардалд тайлагнасныг өглөгийн дансанд бүртгүүлж залруулсан болно.	1	990.0	1	990.0	-	-	1	990.0	-	-	-	-
Дүн	1	990.0	1	990.0	-	-	1	990.0	-	-	-	-

Аудитаар нийт 71,218.3 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 26,077.2 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага хүргүүлж, 45,141.1 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өглөө.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Үүнээс				Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
							Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Өр төлбөр өмнөх оноос 40,112.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн	1	40,112.1	-	-	-	-	1	40,112.1	-	-	-	-
Томилолтын зардлын 5,029.0 мянган төгрөгийг бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардлаар тайлагнасан байна.	1	5,029.0	-	-	-	-	1	5,029.0	-	-	-	-

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

**Аймаг дундын оторын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан**

Тайлант онд 26,077.2 мянган төгрөгийн бараа, ажил үйлчилгээний худалдан авалтыг шууд гэрээгээр гүйцэтгэсэн	1	26,077.2	-	-	1	26,077.2	-	-	-	-	-	-
Үндсэн хөрөнгийн дансанд элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн 82 нэр төрлийн 1,990,439.6 мянган төгрөгийн хөрөнгө бүртгэлтэй байгааг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлж, шийдвэрлүүлээгүй байна.	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Дүн	4	71,218.3	-	-	1	26,077.2	3	45,141.1	-	-	-	-

АДБООС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитаар 209,107.3 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 209,107.3 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага хүргүүлээ.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		/мянган төгрөгөөр/					
			Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
Тоо			Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны цахим хуудсанд 4 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 74,142.9 мянган төгрөгийн 6 гүйлгээг, зарлагын 134,964.3 мянган төгрөгийн 11 гүйлгээг тус тус мэдээлээгүй, өмнөх аудитаар өгсөн албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй, зөрчлийг давтан гаргасан байна.	1	209,107.3	-	-	1	209,107.3	-	-
Дүн	1	209,107.3	-	-	1	209,107.3	-	-